

Des de la inestabilitat necessària

Miquel Pujadó celebra els vint anys de l'aparició del seu primer llarga durada amb 'Estabilitat precària', un nou i complet treball discogràfic del cantautor de Terrassa. Celebrem l'aniversari amb un tast que ens aproxima a les seves cançons.

Ja fa vint anys que Miquel Pujadó va editar el seu primer llarga durada. Vint anys de córrer escenaris de tota mida, de mel i vinagre, somriures que mosseguen i passió, molta passió en cada nota que es trenca en vers. El prolífic cantautor de Terrassa ha decidit celebrar l'aniversari de la millor manera possible i ens ofereix, gustós i elaborat, el seu darrer disc. Com un pastís acabat de sortir del forn.

"La inestabilitat és necessària per a progressar. Si et quedes on ets, recules." Les paraules són de l'actor francès Michel Colucci, Coluche, i obren aquest nou disc, de títol, precisament, *Estabilitat precària*. També l'expliquen, potser. Pujadó recorda quan el còmic va decidir "demostrar l'absurda manera com funciona la política francesa" i va presentar-se a les eleccions presidencials, l'any 1980: "A tothom li va fer molta gràcia fins que les enquestes van parlar d'un 14% d'intenció de vot: aleshores li van fer el buit més absolut." En tot cas, la frase de Coluche —oli en un llum— lligava amb la idea que Pujadó tenia per al disc: la inestabilitat ajuda a canviar les coses "perquè l'estabilitat absoluta és la pedra, l'ésser que no es planteja res, que no té cap mena d'angoixa que li faci desitjar el canvi personal o col·lectiu".

Frases pòstumes a banda, si entrem ja en matèria cal destacar, primer, que el disc ha tingut importants col·laboracions, tant a l'hora dels arranjaments com en la interpretació. I això que Miquel Pujadó treballa molt en solitari. Però si les cançons són el fruit d'un llarg i personalíssim procés creatiu, quan arriba l'hora de vestir-les, compta amb sastres de solvència més que contrastada. Ja fa molts anys que treballa amb els músics Marcel Casellas i Conrad Setó: "Les cançons que potser tenen

un aire més popular o jazzístic les dono al Marcel; les que tenen un aire més clàssic, per entendre'ns, acostumo a donar-les al Conrad. Perquè encara que una cançó ha de ser igualment bona cantada només amb una guitarra o un piano, a l'hora de fer un disc m'agrada treballar amb tots els colors de la paleta." Aquesta vegada, a més, ha pogut comptar igualment amb el piano i la veu de Manel Camp, amic i col·laborador també de temps, que ha arranjat "La dona que ja no estimo" ("i em perdo sense una queixa/ per la boira, amb el llum fos/ i passejo el buit que em deixa/ com qui treu a pixar el gos"). I encara, una primícia d'aniversari: les veus femenines que per primera vegada embolcallen les cançons de Pujadó, el trio De Calaix, que és cor o instrument segons el cas, el moment i la cançó.

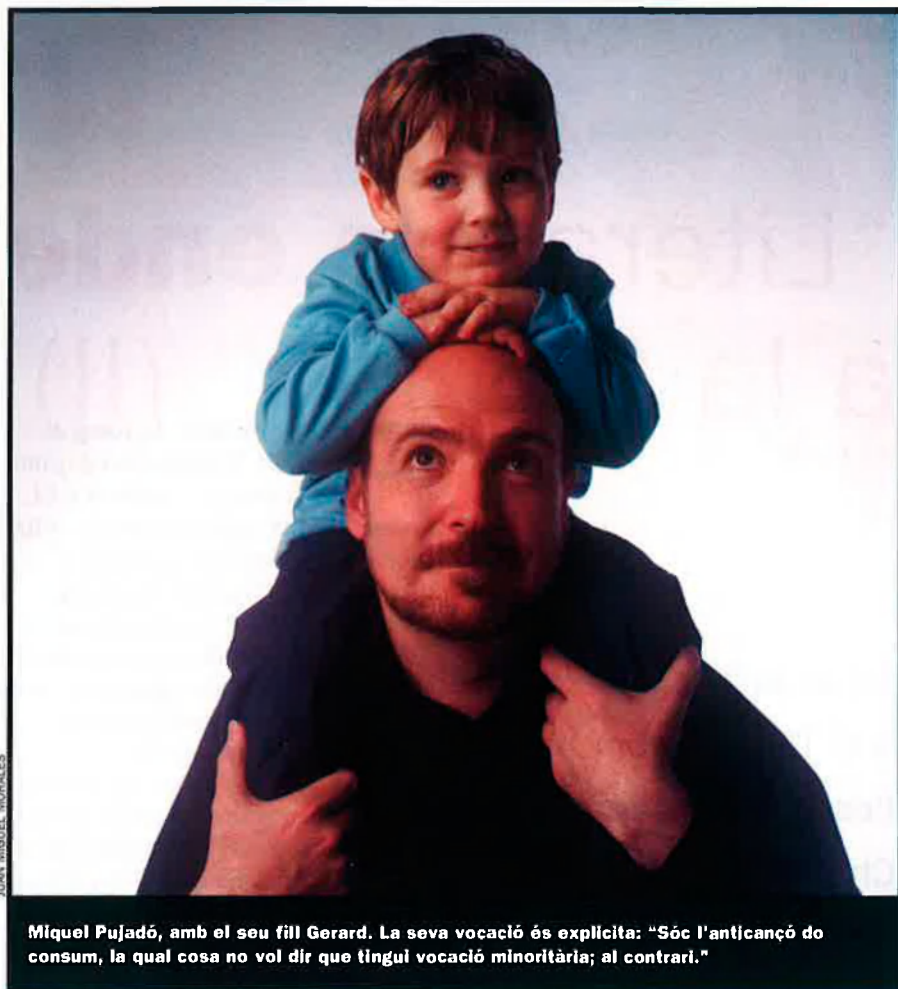
Molt sovint, de fet, les cançons de Miquel Pujadó agafen el punt de vista femení. "El món de la dona m'interessa moltíssim. Com més l'intento conèixer, menys l'entenc i més m'apassiona. És un procés d'investigació que no s'acaba mai", explica. I experimenta, i es fica en la pell d'ella: en la pell masegada de "La reina dels blaus" ("les veines van sentir/ tirallongues de mentides/ que explicaven les ferides/ sense denunciar el botxi") o en la de l'altra dona, la que ha decidit engegar a dida el marit i el canvia per un gat ("Quan un gat seu al sofà,/ sols n'ocupa un raconet./ no empudega ni s'entrompa de cervesa"). Al costat de cançons realment dures, per tant, una sortida, un toc lleuger, com per respirar.

I és important respirar amb certa amplitud, de tant en tant. Sobretot perquè aquest disc ofereix sorpreses colpidores i terribles. "Cinc anys per sempre" no és fàcil d'escoltar. "Penso —explica el can-

tautor— que una de les coses que fan que una cançó realment sigui terrible és la contenció.” I aquesta ho és, de continguda. Molt. “Els morts no creixen”, ens adverteix de seguida el tercer vers, per si de cas no volíem veure que ens parlarà d’infants morts —d’un i de milions— per guerra o per misèria: “Per molt que em vulgueu negar./ sempre us donaré la mà./ sentiú com crema.”

Pujadó entén que no cal que sigui de manera sistemàtica, però que de tant en tant va bé trobar-se amb cançons que tinguin la funció de molestar, d’angoixar, fins i tot. A “Tot penja d’un fil”, per exemple, no fa concessions: la música és lleugera i alegre, una rumba. La lletra... no: “Tens projectes, tens amor/ i també tens un tumor.” La mort, una altra vegada, però ara ja no com a denúncia sinó com la parca injusta, traïdorenc i imprevisible que “ens pot caçar en qualsevol moment independentment de l’edat, del nivell social i de tot. Parlo d’un tema tabú en un dels textos més negres que he escrit en ma vida: són petites històries de gent que veu el futur d’una manera sense saber que l’atzar ha decidit que no serà”. I per què? Perquè una de les funcions de la cançó, recalca, “ha de ser somoure alguna cosa a l’estómac de la gent, perquè això també implica prendre consciència de la seva pròpia realitat i intentar modificar-la o aprofitar el temps que els és donat”.

Si es prova de fer-li escollir una cançó, d’entre aquests catorze temes acurats, l’autor deixa passar un breu, explícit, silenci. Semblarà que sí, però no ho farà. Perquè serà encetar la tria i enfilà, apassionat, un títol rere l’altre. Comença per “Vagis on vagis”, per exemple, que li agrada perquè hi troba l’estructura prou aconseguida, en una volta al món que dibuixa un cercle d’insatisfaccions humanes. Negativa, dius? I ara! “Depèn de com t’ho miris”, explica de seguida. “Vagis on vagis, hi veus morts de fàstic”, li retopa un vers. Però és que justament té una altra lectura, continua ell: “Has d’assumir allà on pertany i millorar-hi les coses que no t’agraden.” De fet, una cançó ha de poder tenir moltes lectures: “com aquella de Jacques Brel” —la relació amb la cançó francesa és indèstria de l’obra

Miquel Pujadó, amb el seu fill Gerard. La seva vocació és explícita: “Sóc l’anticançó de consum, la qual cosa no vol dir que tingui vocació minoritària; al contrari.”

“La Cançó ha de somoure alguna cosa en la gent, per prendre consciència”

de Pujadó— “que parla d’un individu que espera una dona que no arriba i que no arribarà mai; segons el dia entens el personatge com un idealista i, segons el dia, com un idiota. Però la cançó és sempre la mateixa.” I d’aquí, si parlem d’interpretacions, a una cançó que no n’admet gaires, precisament. En tenia moltes ganes i l’ha feta: per quedar descansat. “De tant en tant les nostres circumstàncies de ciutadans dels Països Catalans empenyen a fer cançons bèsties, per dir-ho així... Volia donar una visió personal dels anys de la transició cap aquí, amb una cançó que fos política de totes totes i de manera radical.” I ha sortit “Pretèrit imperfect”, que dedica a Ramon Barnils (“una d’aquelles persones que tenia les idees més clares; que, com Joan Fuster, ens continuen es-

sent imprescindibles; i que no han estat reemplaçats”) i on, amb una música amb clars referents populars (“l’única cançó en ma vida on he posat un sac de gemecs”) els versos expliquen com “el somni sortí tan ful/ que van coronar una anomalia”.

Molt de treball, és clar, però també gaudi: “És que si no t’ho passes bé, més val que pleguis. Sobretot tenint en compte la situació per a qui vol fer cançons en català sense caure en una estètica estàndard, que sap que no tindrà accés normal als mitjans de comunicació... Jo intento no fer cançons de temporada. Sóc l’anticançó de consum, la qual cosa no vol dir que tingui vocació minoritària; al contrari.”

Núria Cadenas